

Aan de gemeenteraad

Op 28 februari 2024 stelden T. Kind (Volt) en S. Reitema (PvdA) ons schriftelijke vragen over Gratis schoolmaaltijden Rotterdam (24bb001217).

Inleidend wordt gesteld:

Op 27 februari jl. verscheen in het NOS een artikel over het gratis maaltijdenprogramma voor scholen die veel leerlingen hebben uit huishoudens met een laag inkomen. Op dit moment maken zeker 700 scholen geen gebruik van het gratis maaltijdenprogramma, ook al hebben ze hier wel recht op. Het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, het Jeugdeducatiefonds en het Rode Kruis willen dat deze scholen zich alsnog aanmelden. PvdA Rotterdam en Volt Rotterdam vinden het belangrijk dat alle kinderen met een gevulde maag naar school gaan. In 2022 berekende het Jeugdeducatiefonds dat op zo'n honderd Rotterdamse basisscholen bij de helft van de kinderen sprake is van relatieve armoede thuis, en ontbijt dus niet vanzelfsprekend is. Dit moet anders. Of je nu een grote of kleine beurs hebt als gezin, elk kind verdient een goede start van de dag. Het is bewezen dat een gratis schoolmaaltijd een positieve invloed heeft op de energie en concentratie van kinderen en zorgt voor een gezonder en gevarieerder eetpatroon. Daarom is het, zeker in het kader van kansengelijkheid in het onderwijs, van groot belang dat zoveel mogelijk kinderen toegang hebben tot het maaltijdenprogramma. Het Rijk heeft een groot bedrag uitgetrokken voor dit programma en het zou een gemiste kans zijn als de Rotterdamse scholen die zich nog niet hebben aangemeld, dit ook nooit zullen doen.

Graag willen we meer informatie over de (niet) deelnemende scholen in Rotterdam en welke rol de gemeente pakt. Daarom volgt een aantal vragen.

Hieronder volgen de vragen en onze beantwoording:

Vraag 1:

Deelt u de mening dat het aanbieden van gratis schoolmaaltijden van groot belang is voor de leerprestaties en gelijke kansen in het onderwijs?

Antwoord:

Ja, wij delen de mening dat het aanbieden van gratis schoolmaaltijden van belang is voor de leerprestaties en het bevorderen van gelijke kansen in het onderwijs. Volgens het recente onderzoek¹ van SEO Economisch Onderzoek, gepubliceerd in 2023, zijn er significante positieve verbanden tussen het aanbieden van voedzame schoolmaaltijden en

¹ <https://www.Jeugdeducatiefonds.nl/files/1955/seo+onderzoek+2023.pdf>

de verbetering van zowel de cognitieve prestaties als de algemene gezondheid van leerlingen. Kinderen die toegang hebben tot gratis schoolmaaltijden vertonen een hogere mate van concentratie, betere academische resultaten en verminderde absentie. Verder toont het aan dat dergelijke programma's bijdragen aan het verkleinen van sociaaleconomische verschillen, doordat alle kinderen, ongeacht hun achtergrond, gelijke toegang krijgen tot gezonde voeding op schooldagen.

In de eindrapportage van het Actieplan geldzorgen van 30 augustus 2023 staat dat 94 poscholen gebruik maken van gratis schoolmaaltijden. (23bb004636)

Vraag 2:

Hoeveel scholen maken op dit moment gebruik van het programma? Graag een uitsplitsing tussen de opties gratis maaltijden en boodschappenkaarten.

Antwoord:

Belangrijk om te vermelden is dat de gemeente geen specifieke taak heeft in de directe uitvoering van het Programma Schoolmaaltijden. Dit komt omdat het programma voortkomt uit een initiatief van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW), waarbij de organisatie en implementatie zijn toevertrouwd aan het Jeugdeducatiefonds en het Rode Kruis. Zij hebben de expertise en het netwerk om deze taak op zich te nemen en werken nauw samen met scholen om zoveel mogelijk leerlingen te bereiken.

Wij ontvangen de lokale deelnamecijfers uitsluitend van het Jeugdeducatiefonds; het Rode Kruis deelt deze informatie niet met gemeenten. Dit komt omdat het programma dat via het Rode Kruis loopt, verschilt van dat van het Jeugdeducatiefonds. Concreet betekent dit dat scholen die met het Jeugdeducatiefonds samenwerken, kiezen voor een schoolmaaltijd voor (meestal) de gehele school. Wanneer een school daarentegen deelneemt aan het programma van het Rode Kruis, is dit minder zichtbaar binnen de school, omdat dit op ouderniveau wordt geregeld. Dit is zo ontworpen om anonimiteit en vertrouwen te waarborgen voor de kinderen en ouders die gebruikmaken van de boodschappenkaart.

Landelijk nemen ruim 2000 scholen deel aan het programma voor schoolmaaltijden: 600 scholen kiezen voor boodschappenkaarten (via het Rode Kruis) en 1400 scholen verzorgen een maaltijd op school (via het Jeugdeducatiefonds). Er doen op dit moment 126 scholen (po & vo) in Rotterdam mee met het programma via het Jeugdeducatiefonds.

Vraag 3:

Hoeveel Rotterdamse scholen komen wel in aanmerking voor het programma, maar hebben zich nog niet aangemeld? En hoeveel leerlingen betreft dit?

Antwoord:

Om in aanmerking te komen voor het programma schoolmaaltijden, moet uit de Nationale Cohortstudie Onderwijs (NCO) blijken dat minstens 30% van de leerlingen uit een huishouden met een laag inkomen komt. Wij hebben geen overzicht in deze NCO-rapportages, aangezien deze niet openbaar zijn. Ook het Ministerie van OCW beschikt niet over deze gegevens; alleen de besturen van de scholen ontvangen de NCO.

Vraag 4:

Is het college bekend met de redenen waarom deze scholen zich niet hebben aangemeld voor het programma? Graag een uitsplitsing van de redenen indien bekend.

Antwoord:

Ja, het college is in grote lijnen op de hoogte van de redenen waarom sommige scholen zich nog niet hebben aangemeld voor het Programma Schoolmaaltijden. Hieronder volgt een uitsplitsing van de bij ons bekende redenen:

1. Tijdelijkheid van het programma:

Het merendeel van de scholen ervaart de tijdelijkheid van het programma als belemmering. Voor sommige scholen lijkt de investering in tijd en mankracht te groot voor een oplossing die als tijdelijk wordt beschouwd. Ze willen geen verwachtingen wekken bij leerlingen en ouders dat schoolmaaltijden een standaardvoorziening zullen zijn.

2. Organisatorische uitdagingen:

Sommige scholen vinden het organiseren van de maaltijden te veel werk, vooral vanwege het huidige lerarentekort waarbij de beschikbare focus en middelen al maximaal ingezet worden op onderwijstaken. Er is een lobby gestart door het Jeugdeducatiefonds om de personeelskosten voor het organiseren van maaltijden ook vergoed te krijgen. Tot nu toe stuit dit op weerstand bij het Ministerie van OCW. Scholen kunnen echter als alternatief kiezen voor de boodschappenkaart, een optie die aanzienlijk minder tijd kost.

3. Onbekendheid met het programma:

Volgens het Rode Kruis is er ook een aantal scholen dat niet voldoende bekend is met het programma. Om dit aan te pakken, heeft het Ministerie van OCW een informatiebrief opgesteld met uitgebreide details over het programma, die naar scholen in Nederland zal worden verzonden. Daarnaast wordt de informatie op de website constant bijgewerkt voor optimale informatieverstrekking.

In het actieplan is aangegeven dat (in 2023) de ontwikkelingen (van het programma) worden gevolgd en scholen worden ondersteund als dat nodig is.

Vraag 5:

Wat houdt deze ondersteuning in? Is reeds ondersteuning geboden aan scholen?

Antwoord:

De taak voor de ondersteuning van de scholen is belegd bij het Rode Kruis en het Jeugdeducatiefonds. Zij richten zich beide met name op het bieden van zoveel mogelijk ondersteuning aan scholen en gezinnen die deelnemen aan het programma. Zij maken heldere handleidingen en zorgen dat de processen zo zijn ingericht dat er geen onnodig werk wordt gevraagd van scholen. Ook helpen ze scholen met goede voorbeelden en inspiratie (via bijvoorbeeld de website en nieuwsbrieven) zodat een school die net begint niet het wiel opnieuw hoeft uit te voeren. De school zelf speelt een belangrijke rol richting de communicatie aan ouders of verzorgers.

De gemeentelijke ondersteuning fungeert met name als aanspreekpunt en contactpersoon voor scholen bij eventuele vragen of organisatorische problemen. Daarnaast zorgt de gemeente voor duidelijke en volledige informatie over het programma.

Vraag 6:

Zijn er 'drempels' bekend die scholen belemmeren om mee te doen aan het programma? Zo ja, wat zijn deze drempels en wat kan de gemeente doen om deze weg te nemen?

Antwoord:

Ja, zie beantwoording bij vraag 4.

Vraag 7:

Zo nee, waarom gebeurt dit niet? Kan toegezegd worden dat de nodige actie wordt getroffen om drempels weg te nemen? En dat de raad hier in de volgende rapportage van het actieplan Geldzorgen van op de hoogte wordt gesteld?

Antwoord:

Ten aanzien van drempels binnen onze eigen invloedssfeer, ondernemen we actie. We blijven via de schoolcontactpersonen informatie verstrekken over het programma. Daarnaast brengen we initiatieven onder de aandacht die scholen ondersteunen bij het aanbieden van schoolmaaltijden. We onderhouden nauw contact met de uitvoerders van het programma Schoolmaaltijden en bespreken drempels. Echter, de drempels die voornamelijk buiten onze directe invloed liggen, zoals de structurele inzet van het programma door het Ministerie van OCW, vallen buiten onze bevoegdheid. De keuze hiervoor ligt bij het ministerie.

Het actieplan Geldzorgen was een tijdelijk programma en is inmiddels afgerond. Via de voortgangsrapportage informeren wij u over de acties uit het huidige beleidskader Armoede en Schulden.

Burgemeester en wethouders van Rotterdam,

De secretaris,

G.J.D. Wigmans, l.s.

De burgemeester,

A. Aboutaleb